
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מדירר ועד הסלפי: סוגיות באמנות הדיוקן - 5392

תאריך עדכון אחרון 23-07-2020

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תולדות האמנות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' גל ונטורה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: galventura1@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: רביעי, 9-10 בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

במהלך הקורס נבחן את נושא הדיוקן העצמי באמנות המודרנית, תוך בחינת מורכבותו ומשמעותיותו השונות. דיוגנו יפתח בניסיון להגדיר מהי "פרצופיות" ומהו דיוקן עצמי, ויתבסס על דיוקנאות שנעשו בעידן המודרני ועל טקסטים שונים העוסקים בייצוגי הנושא באמנות, פסיכולוגיה, פילוסופיה וספרות יפה. בשיעורים הבאים נעסוק בסיבות לתיאור דיוקנאות עצמיים, ונבחן סוגים שונים של דיוקנאות עצמיים, ביניהם: האמן היוצר, האמן והבד הריק, האמן ובני משפחתו, האמן הסובל, האמן והמוות, האמן במסווה ועוד. בתוך כך נבחן את ההבדלים ואת נקודות הדמיון בין סוגת הדיוקן העצמי ובין פריחתו העצומה של ה-selfie בימינו אנו.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס לעודד דיון ושיח רב-תחומי בכל הנוגע לדיוקן עצמי ולסלפי, תוך פיתוח שיח אנליטי ביחס לדימויים חזותיים ולטקסטים כתובים העוסקים בנושא זה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בתום הקורס, סטודנטים ירכשו ידע והבנה של הגישות התאורטיות והמתודולוגיות הנוגעות באימהות ואימהיות, נשיות וילדות בהיסטוריה המערבית המודרנית.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות ודיון קבוצתי פעיל

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- שיעור 1: הקדמה: שיער, דם וDNA
- שיעור 2: ההיסטוריה של הדיוקן
- שיעורים 3-4: ההיסטוריה של הדיוקן העצמי: הדיוקן והמוות
- שיעורים 5-6. דומות, טיפוסיות ואינדיבידואלים: אמת אמנותית מול אמת אופטית
- שיעורים 7-8. פרצופיות: דיוקן ומסכה, תאטרון העצמי
- שיעור 9: הדיוקן הצילומי והארכיב: אינדיבידואליזם, משטור ומשמע חברתי
- שיעור 10: מדיוקן עצמי לסלפי
- שיעור 11: סלפי ונרקסיזם
- שיעורים 12-14: זהויות נזילות: מגדר, מיניות וגזע - רפרטים קצרים בכיתה.

חומר חובה לקריאה:

- Woodall, Joanna, "Introduction: Facing the Subject," in Woodall, Joanna (ed.),

- Portraiture: Facing the Subject* (Manchester: Manchester University Press), 1-17.
- בארת, רולאן, מחשבות על הצילום, תרגום: דוד ניב (ירושלים: כתר, 1988), 67-74.
  - Gombrich, Ernst. "The Mask and the Face, The perception of physiognomic likeness in life and art" in Gombrich, Ernst H., Julian Hochberg and Max Black (eds.), *Art Perception and Reality* (Baltimore: Johns Hopkins, 1972), 1-46.
  - בודלר, שארל, "הדיוקן", צייר החיים המודרניים: מבחר כתבים אסתטיים, תרגום: מיכה פרנקל ואבי כץ (תל-אביב: ספרית פועלים, 2003), 93-97.
  - גומבריק, ארנסט, סוס עץ או שורשי הצורה האמנותית, תרגום: ברוריה בן ברוך (תל-אביב, 1983), 47-19. N 66 G631
  - פישר, מתי, "פנים: המודל הנעלם של הדיוקן והמסכה בעת העתיקה", מותר 9 (2002), 9-22.
  - Deleuze, Gilles and Félix Guattari, "Year Zero: Faciality", in *A Thousand Plateaus* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1987): 167-190.
  - Loh, Maria H., "Renaissance Faciality," *Oxford Art Journal* 32, no. 3 (2009): 341-363.
  - Richter, Gerhard, "A Portrait of Non-Identity," *Monatshefte* 94, no. 1 (Spring, 2002): 1-9.
  - Gage, John, "Photographic Likeness," in Woodall, Joanna (ed.), *Portraiture: Facing the Subject* (Manchester: Manchester University Press), 1-17.
  - Cardinal, Roger, "Nadar and the Photographic Portrait in Nineteenth-Century France," In Clarke Graham (ed.), *The Portrait in Photography* (London: Reaktion Books, 1992), 6-24.
  - Wilson, Dawn M., "Facing the Camera: Self-portraits of Photographers as Artists," *The Journal of Aesthetics and Art Criticism* 70, no. 1 (Winter, 2012): 55-66.
  - Rosalind Krauss, "Video: The Aesthetics of Narcissism," *October*, Vol. 1. (Spring, 1976), pp. 50-64
  - • Knafo, Danielle, "Introduction: By Herself," In *Her Own Image: Women's Self Representation in twentieth-Century Art* (Madison: Fairleigh Dickinson University Press, 2009), 15-23.

חומר לקריאה נוספת:

- גומבריק, ארנסט, סוס עץ או שורשי הצורה האמנותית, תרגום: ברוריה בן ברוך (תל-אביב, 1983), 47-19. N 66 G631
- Fernandez-Dols Jose Miguel and Maria-Angeles Ruiz-Belda, "Spontaneous Facial Behavior During Intense Emotional Episodes: Artistic Truth and Optical Truth," in Russell, James A. and Jose Miguel Fernandez-Dols (eds.), *The Psychology of Facial Expression* (Cambridge: Cambridge University Press, 1997), 255-274.
- Sebeok, Thomas A., "Charles Sanders Peirce's Concept of the Sign," in Copley, Paul (ed.), *The Routledge Companion to Semiotics and Linguistics* (London: Routledge, 2001), 28-39.
- רוזנברג, יעקב, "המונחים 'פנים' ו'אינסופי' במשנתו של עמנואל לוינס והשלכותיהם על החינוך בעידן הבתר-מודרני," מתוך גליק, שמוליק (עורך), זכר דבר לעבדך (ירושלים: אוניברסיטת בר אילן, תשס"ז), 145-157.
- Deleuze, Gilles and Félix Guattari, "Year Zero: Faciality", in *A Thousand Plateaus* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1987): 167-190.

-
- Loh, Maria H., "Renaissance Faciality," *Oxford Art Journal* 32, no. 3 (2009): 341-363.
  - Richter, Gerhard, "A Portrait of Non-Identity," *Monatshefte* 94, no. 1 (Spring, 2002): 1-9.
  - Cardinal, Roger, "Nadar and the Photographic Portrait in Nineteenth-Century France," In Clarke Graham (ed.), *The Portrait in Photography* (London: Reaktion Books, 1992), 6-24.
    - Wallis, Brian, "Black Bodies, White Science: Louis Agassiz's Slave Daguerreotypes," *American Art* 9, no. 2 (Summer, 1995): 38-61.
  - Sekula, Allan, "The Body and the Archive," *October* 39 (Winter, 1986), 3-64.
    - Wallis, Brian, "Black Bodies, White Science: Louis Agassiz's Slave Daguerreotypes," *American Art* 9, no. 2 (Summer, 1995): 38-61.
  - Crozier, W. Ray and Paul Greenhalgh, "Self-Portraits as Presentations of Self," *Leonardo* 21, no. 1 (1988): 29-33.
  - Jacque Lacan, "The Mirror Stage as Formative of the Function of the I as Revealed in Psychoanalytic Experience," (trans. Alan Sheridan), in Dan Latimer (ed.), *Contemporary Critical Theory* (Orlando: Harcourt Brace Jovanovich, 1989), 502-509.
    - Kenneth N. Levy, William D. Ellison, Joseph S. Reynoso, "A Historical Review of Narcissism and Narcissistic Personality," In Keith W. Campbell and Miller D. Joshua (eds.), *The Handbook of Narcissism and Narcissistic Personality Disorder: Theoretical Approaches, Empirical Findings, and Treatments* (Hoboken, N.J.: John Wiley & Sons, 2011), 3-13.
  - Peraica. Ana and Miriam Rasch, "Culture of the Selfie: Self-Representation in Contemporary Visual Culture", *Theory on Demand* 24 (2017).
  - Welby-Everard, Miranda, "Imaging the Actor: The Theatre of Claude Cahun," *Oxford Art Journal* 29, no. 1 (2006): 3-24.
  - • Knafo, Danielle, "Claude Cahun: The Third Sex," In *Her Own Image: Women's Self Representation in twentieth-Century Art* (Madison: Fairleigh Dickinson University Press, 2009), 37-57.
  - Auricchio, Laura, "Self-Promotion in Adélaïde Labille-Guiard's 1785 'Self-Portrait with Two Students'," *The Art Bulletin* 89, no. 1 (March, 2007): 45-62.
    - Amano, Tarō. "Can Yasumasa Morimura Save Humanity?," in Morimura Yasumasa, *The sickness unto Beauty: Self-Portrait as Actress*, exh. cat. (Yokohama: Yokohama Museum of Art, 1996), 145-152.
  - Chino, Kaori, "A Man Pretending to Be a Woman: On Yasumasa Morimura's *Actresses?*," in Morimura Yasumasa, *The sickness unto Beauty: Self-Portrait as Actress*, exh. cat. (Yokohama: Yokohama Museum of Art, 1996), 2-7.
  - Bryson, Norman, "Moromura: 3 Readings," in Morimura Yasumasa, *The sickness unto Beauty: Self-Portrait as Actress*, exh. cat. (Yokohama: Yokohama Museum of Art, 1996), 1-7.
  - Rosenthal, Angela, "She's Got the Look! Eighteenth Century Female Portrait painters and the Psychology of a Potentially 'Dangerous Employment'," in Woodall, Joanna (ed.), *Portraiture: Facing the Subject* (Manchester: Manchester University Press), 137-163.
  - McIver, Katherine A., "Lavinia Fontana's 'Self-Portrait Making Music'," *Woman's Art Journal* 19, no. 1 (Spring - Summer, 1998): 3-8.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 10 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 75 %
הגשת תרגילים 15 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: